

מכללת אורנים לחינוך
הפקולטה ללימודים מתקדמים
תואר מוסמך בחינוך לנוער בהדרה

עבודת גמר יישומית:

**תפיסות אנשי מקצוע והורים מצפון הארץ בנוגע לתכנית
"יצירה התפתחותית" לילדים צעירים בסיכון**

שם המרצה: ד"ר רחל רביד

מגיש: מרדכי אדרי

מספר ת.ז.: 024626806

לבסוף, המרואיינות במחקר המליצו להאריך את משך התכנית מחד, ולאפשר יותר חופש פעולה למנחות מנגד. ככלל, האימהות הביעו עניין שהתכנית תימשך גם מעבר לכניסה לכיתה א', בעוד שהמנחות הציעו לייעל את תהליך הפרידה על-ידי הפיכתו להדרגתי וממושך יותר. כמו-כן, מדברי המנחות עלה כי הן מעוניינות להביא את היצירתיות המקצועית שלהן לידי ביטוי, כדי שיוכלו לחזק את הילדים באופן אישי במקומות בו הן חשות את הצורך. הבחירה בנשות חינוך מקצועיות כמנחות, כמו גם רצון ליישם את הידע הנרחב שלהן באופן עמוק יותר, תואמים את הידוע בספרות המחקר: תמיכה וחיזוק ילדים על ידי אנשים ממערכת החינוך הינם יעילים ביותר בסיוע לילדים בסיכון למיצוי הפוטנציאל ההתפתחותי שלהם (שגיא-שורץ וגייני, 2008).

5.2. מסקנות

המרואיינות במחקר זה חושפות מציאות מורכבת של משפחות בסיכון, בה מתקיימים ליקויים בתפקוד ההורי אשר נובעים ברובם מבורות בנוגע לצרכים החינוכיים של הילדים. בכדי שהמצב הקשה בו משפחות אלה מצויות ישתנה, הן זקוקות ל"קרב הצלה" שיסייע בידן להוציא את ילדיהן ממעגל הסיכון, ולהביאם לצמצום פערים ביניהם לבין בני גילם. מהראיונות עולה כי, תכנית התערבות זו נתפשת כמביאה בשורה לאותן משפחות.

על-סמך הממצאים והספרות המקצועית בתחום, מסקנתו העיקרית של מחקר זה היא כי ישנה חשיבות בלתי מבוטלת לקשר בין האימהות למנחות בתכנית. האימהות והמנחות בתכנית מדווחות כי הצלחת התכנית מותנית במחויבות ההורים, וכי ללא מידה רבה של מחויבות, סיכוי התכנית להצליח נמוכים.

שנית, התכנית מצליחה לגייס את המשפחות ליצירת שינוי ארוך-טווח ביחסים בין הילדים והוריהם, אשר בא לידי ביטוי בהרגלים בריאים יותר ובשיח בונה וחיובי. הגיוס של המשפחות הינו תהליך ארוך ועדין, אשר דורש אמון רב בין המנחות לאמהות; עם זאת, ברגע שהקשר מתבסס, התכנית מנחילה שינויים שחולשים על כל תחומי החיים של המשפחה, וכן על המעגלים האקולוגיים השונים שלה.

מסקנה חשובה נוספת של מחקר זה היא כי השבת אמון ההורים בילדיהם הינה שלב קריטי, שבלעדיו לא ייתכן ליצור שינוי משמעותי. כאשר האמהות התחילו לחוות את ילדיהן כמוצלחים ובעלי פוטנציאל לעתיד טוב יותר, הן התחייבו לחלוטין להצלחת התכנית והמשיכו להשתמש בכלים שהן רכשו גם לאחר שהליווי הופסק.

לבסוף, המחקר מראה כי תכנית ההתערבות משפיעה לא רק על הילד, אלא גם על האמא. התכנית העצימה את האימהות, פיתחה את תחושת המסוגלות האישית שלהן, ועודדה אותן לשאוף לחיים טובים ועצמאיים יותר. חלק מהאימהות בחרו לצאת לעבוד או לשנות מקצוע, אחרות החלו להראות ערך עצמי גבוה יותר, ובמקרה מסוים, השינוי בעקבות התכנית איפשר לאחת האמהות לסיים קשר לא בריא עם בעלה. ככלל, האמהות דיווחו כי התכנית שיפרה בצורה משמעותית את איכות חייהן, ונתנה להן ביטחון בעצמן ובילדיהן.